

Opstanding; Emmaüsgangers

Thema: Lijden, sterven en opstanding
Lukas 24: 1-35

VOORAF

Vorige keer is verteld over de kruisiging en de begrafenis van de Heere Jezus. Hij is echter niet in het graf gebleven. Hij is opgestaan. Dat paasevangelie mag vandaag ook op de zondagsschool klinken. Zoals we ook in de afgelopen periode het evangelie van Lukas hebben gevolgd, willen we dat ook nu doen.

a. De opstanding van Christus (Luk. 24: 1-12)

UITLEG VAN DE TEKST

Als in vers 1 gesproken wordt over 'de eerste dag der week' is dat voor ons de zondag, maar voor de Joden de dag na de sabbat. Aan het slot van Lukas 23 lezen we dat de vrouwen op de sabbat rusten naar het gebod. Na het verstrijken van de sabbat gaan ze 'zeer vroeg in de morgenstond' naar het graf van de Heere Jezus. Het zijn de vrouwen, die met de Heere Jezus uit Galilea gekomen waren (Luk. 23: 55). In vers 10 vermeldt Lukas hun namen: Maria Magdalena, die door de Heere Jezus verlost is van zeven duivelen (Luk. 8: 2) en aan wie de Heere Jezus het eerst verschenen is (Joh. 20: 1-18); Johanna was de vrouw van Chusas, de rentmeester van Herodes (Luk. 8: 3); de tweede Maria is de moeder van Jakobus en Johannes; bij 'de andere met haar' kunnen we o.a. aan Salomé denken (Mark. 16: 1).

Niets wijst erop dat de begrafenis van de Heere Jezus overhaast had plaatsgevonden en deze vrouwen het eigenlijk komen afmaken. Zij komen naar het graf om hun geliefde Dode te bewenen en Hem met hun specerijen de laatste eer te bewijzen.

Wanneer ze in de hof van Jozef van Arimathéa aankomen, treffen ze het graf geopend aan. De loodzwane steen die het graf afsloot, is weg gewenteld. Dat is het eerste teken dat de Heere Jezus is opgestaan, maar de vrouwen denken daar niet aan. Ze gaan de grafkamer binnen en ontdekken dat het lichaam van de Heere Jezus er niet meer is. Dat is het tweede teken van Jezus' opstanding. Maar ook dit teken brengt hen niet bij de voorzeggingen van Hem over Zijn opstanding.

Uit vers 4 blijkt dat het aantreffen van het geopende graf en de verdwijning van het lichaam van Jezus hen twijfelmoedig maakt, in verwarring brengt. Wat kan er gebeurd zijn? Ze hebben met eigen ogen gezien hoe ze Zijn lichaam in het graf gelegd hebben (Luk. 23: 55). Zal men Hem dan toch nog in een ander graf gelegd hebben? Zullen Zijn vijanden Zijn lichaam hebben weggenomen?

De Heere ziet echter naar Zijn twijfelmoedige kinderen om. Hij zorgt dat er twee engelen zijn, die de vrouwen uit hun onzekerheid moeten verlossen door hen Jezus' opstanding uit de doden bekend te maken. Uit vrees voor de 'twee mannen in blinkende klederen' buigen de verschrikte vrouwen neer met hun gezicht naar de grond. Dan klinkt er uit de mond van de engelen richting de vrouwen een verwijt vanwege hun ongeloof: 'Wat zoekt gij de Levende bij de doden?' Hun komst naar het graf met de specerijen verraadt dat ze een dode Jezus in het graf zoeken i.p.v. een levende. Maar ze hadden zich moeten realiseren dat de Heere Jezus had voorzegd dat Hij op de derde dag uit de doden zou opstaan (Luk. 9: 22). Dan klinkt kort en krachtig de opstandingsboodschap: 'Hij is hier niet, maar Hij is

opgestaan.' De Griekse vorm van 'opgestaan' geeft aan dat het voor eens en voor altijd gebeurd is.

Vervolgens wijzen de engelen de vrouwen op wat de Heere Jezus in Galilea tot hen gezegd heeft: 'De Zoon des mensen moet overgeleverd worden in de handen der zondige mensen, en gekruisigd worden, en ten derde dage weder opstaan.' Dan herinneren de vrouwen zich deze woorden. Hadden ze maar dichter bij Zijn woord geleefd en dat woord ook geloofd!

Na het bericht van de engelen haasten de vrouwen zich naar de plaats waar de elf discipelen en de andere volgelingen van de Heere Jezus zich bevinden. Zij mogen het paasevangelie doorgeven. Ze vertellen hen wat ze bij het graf hebben meegemaakt. Hun verhaal wordt echter met ongeloof aangehoord. De discipelen houden het voor ijdel geklap, onzin.

Niet alle discipelen vegen dit verhaal over het lege graf van tafel. Vers 12 vermeldt ons dat Petrus opstaat en naar het graf gaat, of eigenlijk rent, om te zien of het verhaal van de vrouwen op waarheid berust. Over zijn bezoek aan het graf wordt uitvoeriger verhaald in Joh. 20: 3-10. Daar lezen we ook van de discipel Johannes die met Petrus meeging. Hoewel de evangelist Lukas hem hier niet noemt, blijkt uit vers 24 dat hij er wel van afwist. Wanneer Petrus bij het graf bukt en naar binnen kijkt, ziet hij alleen de linnen doeken liggen waarmee het lichaam van Jezus was omwikkeld; het lichaam zelf is verdwenen. Hij gaat naar huis en verwondert zich over hetgeen er gebeurd is.

TER OVERWEGING

Niet alleen met Pasen, maar eigenlijk iedere zondag moeten we aan de opstanding van Christus herinnerd worden, want wij komen niet zoals de Joden samen op de sabbat, maar op de eerste dag van de week, de opstandingsdag van Christus.

Probeer aan de hand van dit Bijbelgedeelte de betekenis van de opstanding van de Heere Jezus aan de kinderen duidelijk te maken. Dit kan door bijv. te bedenken hoe het gegaan zou zijn als de vrouwen inderdaad een dode Jezus in het graf hadden aangetroffen. Dat zou hun droefheid alleen maar groter gemaakt hebben. Er was dan geen blijde boodschap gekomen. In 1 Kor. 15 zegt Paulus dat wanneer Christus niet werkelijk was opgestaan, de prediking en het geloof ijdel (leeg) zouden zijn. Dan had het geen zin om naar de kerk en naar zondagschool te komen. Als de Heere Jezus niet was opgestaan, dan zouden we nooit zeker kunnen weten of God de Vader wel tevreden was over het werk van de Zoon, of we wel echt vergeving kunnen ontvan-

gen, of er wel echt een opstanding der doden is, enz. De opstanding is de goedkeuring van de Vader op het werk van de Heere Jezus.

Wat blijkt uit dit gedeelte duidelijk dat de Heere weet van de twijfels die er kunnen leven bij degenen die Hem volgen. Ondanks dat de vrouwen het hadden kunnen weten dat Hij ten derde dage zou opstaan uit de dood, zorgt Hij voor hen in liefde dat er engelen zijn om die heerlijke boodschap te brengen en hen aan Zijn woorden te herinneren. Laat in de vertelling wel het verwijt doorklinken. Het woord van de Heere Jezus had voor hen voldoende moeten zijn. Ze denken daar niet aan en daarom zoeken ze Hem op de verkeerde plaats. Als wij ons niet houden aan de woorden van de Heere, dan zoeken ook wij Hem op de verkeerde plaats. Wij moeten Hem daar zoeken waar Hij Zelf gezegd heeft dat Hij is. Dat is in Zijn Woord en in de gebeden.

Wie in onze tijd een bezoek aan Jeruzalem brengt, wordt gewezen op een graf vlakbij Golgotha, wat mogelijk het graf van de Heere Jezus is geweest. Vlak na de ingang van het graf is een deurtje waarop staat: 'He is not here, He is risen.' ('Hij is niet hier, Hij is opgestaan.') De Heere Jezus stond op als teken van de overwinning op de dood. De dood is nu niet meer de weg naar het eeuwige verderf, maar de weg naar het eeuwige leven voor degenen die de Heere Jezus hebben geloofd op Zijn Woord en Zijn verschijning hebben lief gekregen.

GELOOFSLEER

- Heidelbergse Catechismus, zondag 17. (De opstanding van Christus is van grote betekenis en nut voor ons. Er worden drie dingen genoemd. Christus overwon de dood. Door Zijn kracht worden wij opgewekt tot een nieuw leven. Het is een zeker onderpand van onze opstanding.)
- Nederlandse Geloofsbelijdenis, artikel 2 en 7. (God maakt Zich bekend door Zijn heilig en Goddelijk Woord. Hierin is alles te vinden wat wij mensen nodig hebben om te leven tot Gods eer. Hierin staat alles wat de mens schuldig is om te geloven. Laat het Woord van God voor ons voldoende zijn.)

b. Emmaüsgangers (Luk. 24: 13-35)

UITLEG VAN DE TEKST

Laat in de middag van de eerste paasdag gaan twee mannen de weg van Jeruzalem naar Emmaüs. Dat is op die geweldige dag waarop Christus verzen is en de dood teniet heeft gedaan; die dag waarop de steen van het graf is gewenteld en de

kluisters van de zonde en de dood zijn verbroken. Sinds de schepping de mooiste dag. Deze twee worden door Lukas betiteld als: 'twee van hen' (vers 13). Gezien de naam van de één, Kléopas, behoren ze niet tot de kring van de twaalf discipelen; maar zij behoren wel tot de volgelingen van de Heere Jezus. 's Morgens zijn zij nog bij de discipelen. Zij horen daar het wonderlijke verhaal van de vrouwen over de opstanding van de Heere Jezus (vers 9). Ze waren er ook nog bij toen Petrus en Johannes, die beiden bij het graf waren geweest, terugkwamen en verslag uitbrachten (vers 24). Maar zij maken zich los van de kring en gaan naar Emmaüs, dat zestig stadiën (ruim 11 kilometer - 1 stadie = 185 meter - dus 11,1 kilometer) van Jeruzalem verwijderd is. De precieze ligging van dit dorpje is niet bekend. Het was in ieder geval ruim twee uur lopen door een heuvelachtig gebied. Veel zullen ze echter van de omgeving niet gezien hebben. Ze zijn druk in gesprek over 'al deze dingen, die er gebeurd waren' (vers 14).

Ze hebben het druk over Jezus' kruisiging en begraving, maar ook over het lege graf, de boodschap van de engelen en de verschijning aan de vrouwen (zie vers 19- 24).

In vers 15 lezen we dat ze niet alleen met elkaar over deze dingen spraken, maar ook 'elkander ondervraagden'. Vanuit het Grieks betekent dit woord ook: (rede)twisten, een woordenwisseling hebben. Ze zijn het in hun gesprek niet altijd met elkaar eens. Dat is ook niet zo verwonderlijk. Het is allemaal zo ingrijpend en tegelijk zo verwarrend geweest. Met name wat er allemaal met hun Meester gebeurd is. En dan al die wonderlijke verhalen...

Want dit is wel duidelijk: over Hem gaat het in hun gedachten- en woordenwisseling. Met Zijn dood is al hun hoop de bodem ingeslagen. Op het moment dat ze druk met elkaar bezig zijn over de Heere Jezus, is Hij het Zelf, Die Zich bij hen voegt. Alleen... zij herkennen Hem niet. Ter verklaring schrijft Lukas: 'Hun ogen werden gehouden, dat ze Hem niet kenden.' Het is alsof de Heere Zelf Zijn hand voor hun ogen houdt, zodat ze Hem niet herkennen. Ze zijn als het ware geblinddoekt. Wel nodigt Hij hen uit om aan Hem te vertellen, waar ze toch zo vol van zijn en waarom - gezien de verdrietige trekken op hun gezichten - ze zo droevig zijn (vers 17). Eén van hen, Kléopas, vraagt dan verbaasd of Hij een vreemdeling in Jeruzalem is, d.w.z.: een pelgrim of buitenlandse Jood. En of Hij dan niet weet wat er allemaal gebeurd is in Jeruzalem. Toch blijft de Heere Jezus (de goede Herder!) doorvragen. Zo geeft Hij hen de gelegenheid om, in Zijn aanwezigheid, vanuit hun ongeloof te spreken (vers 19-24). Daarin klinkt door wat de Heere Jezus voor hen be-

tekende. Van Hem was hun verwachting. Op Hem was hun hoop gevestigd. We horen in de woorden van Kléopas hun diepe eerbied en grote liefde voor de Heere Jezus. Dat blijkt uit de woorden 'Profeet', 'krachtig in werken en woorden, voor God en al het volk' en vooral: 'Degene, die Israël verlossen zou.' Zij hebben Hem gezien als de Messias! Daarna horen we ook van hun ontgoocheling: 'de overpriesters en oversten hebben Hem overgeleverd, ... en Hem gekruisigd' (vers 20). Nee, verwachting is er niet meer: 'Het is de derde dag, van dat deze dingen geschied zijn' (vers 21). Dit laatste herinnert aan de weigering om op de vierde dag het graf van Lazarus te openen: 'Heere, hij riekt al' (Joh. 11: 39). Het lichaam verkeert dan in staat van ontbinding, met andere woorden; er is geen enkele hoop meer. Tegelijk merken we ook de verwarring waarin ze verkeren. Dat komt tot uiting in wat ze zeggen over wat de vrouwen gezien en verteld hebben en wat de discipelen zelf gezien hebben. Ze besluiten dit met: 'Maar Hem zagen ze niet.' Wat moeten we toch met al die dingen? Zolang ze de Levende nog zoeken bij de doden, zullen ze ook niet geloven wat anderen zeggen, namelijk dat Hij is opgestaan!

Als Kléopas alles verteld heeft, neemt de Heere Jezus het woord. Allereerst wijst hij hen terecht met de woorden: 'O onverstandigen en tragen van hart, om te geloven al hetgeen de profeten gesproken hebben' (vers 25). Hij spreekt ze dus aan op hun niet geloven. Ze houden er hun eigen gedachten op na. Menselijke gedachten die zeggen: het kan toch niet wat de vrouwen zeggen? Ze hebben zich niet laten leiden door het woord van de Heere Zelf; door dat wat de profeten van Hem gezegd hadden. Daarom zijn ze aan het dwalen geraakt. Daarom zijn ze zo traag om te geloven. Toch laat de Heere Jezus het niet bij deze bestraffing alleen. Want Hij gaat ze daarna ook onderwijzen. Hij laat ze niet in het donker dwalen. Ze krijgen les in het lezen van de Bijbel. Daarin laat de Heere Jezus hen zien dat alles wat Mozes en de profeten over de Messias gezegd hebben, gaat over Hemzelf (vers 27). Alles wat nu gebeurd is, heeft te maken met de vervulling van wat God beloofd en gezegd had. Zo alleen kon de Heere komen tot heerlijkheid.

Na dit Bijbelonderwijs lezen we niet direct dat de Emmaüsgangers geloofden. Maar uit alles blijkt wel dat het hen diep geraakt heeft. Want als ze in Emmaüs aankomen en de voor hen nog steeds onbekende Gast doet alsof Hij verder wil gaan, dwingen zij Hem om bij hen te blijven. Als reden wordt aangegeven dat het avond is, met alle gevolgen van dien: donker, etc. Uit vers 32 blijkt echter, dat ze niet los konden komen van Zijn woorden. Als ze met elkaar in huis zijn, is het weer de Gast, Die het initiatief neemt. Hij krijgt de plaats van de gast-

heer. Daarmee moet Hij de taak van de vader in een gezin waarnemen. Hij neemt dan ook het brood, wat Hij na de zegenbede breekt en uitdeelt. Dan breekt het moment aan dat hun ogen opengaan. Of letterlijk 'worden geopend'. De 'blinddoek' wordt weggenomen en ze herkennen hun Meester. Tegelijk is dat het moment dat de Heere Jezus uit hun gezicht verdwijnt. Zolang ze 'geblinddoekt' waren, was Hij er. Nu de 'blinddoek' is weggenomen, is Hij niet meer zichtbaar aanwezig. Net als Maria Magdalena (Joh. 20: 17) en Thomas (Joh. 20: 29) moesten zij leren om te leven door het geloof en niet door te zien. Er is nu een andere werkelijkheid aangebroken. Door het geloof mogen ze weten dat er een levende Heere is!

Hun eerste reactie is: terugdenken aan de reis van Jeruzalem naar Emmaüs. Nu wordt het hen duidelijk dat de Heere Jezus al in hun harten werkte tijdens Zijn onderwijs onderweg. De tweede reactie is: teruggaan naar Jeruzalem. Daarbij valt op dat ze direct teruggaan: 'ter zelfder ure' (vers 33). Ze kunnen en mogen dit niet voor zichzelf houden. En al is het buiten donker, in hun hart brandt een heerlijk licht. Als ze in Jeruzalem komen, volgt eigenlijk weer een nieuwe beproeving. Want dan blijkt dat ze helemaal niet naar Jeruzalem hoefden te komen om daar te vertellen dat de Heere Jezus leeft. Hij is inmiddels Zelf aan Simon verschenen. Vandaar dat de Emmaüsgangers door de aanwezigen, 'de elven' (de discipelen) en 'die bij hen waren' begroet worden met: 'De Heere is waarlijk opgestaan.' Toch is dat iets wat de blijdschap niet tempert, maar juist vergroot! In gemeenschap met elkaar mogen ze vertellen wat grote dingen God heeft gedaan. In het verslag van de Emmaüsgangers staat centraal: 'Hoe Hij hun bekend was geworden in het breken van het brood.' Hij is en blijft de Gevende, Die de Zijnen leidt en voedt.

TER OVERWEGING

We kunnen ons misschien wel voorstellen welke diepe teleurstellingen deze twee volgelingen van de Heere Jezus moeten verwerken. Al hun hoop is weg. Zo kan dat toch in ons leven ook zijn? Denk maar eens hoe wij kunnen hopen op beterschap of uitkomst in moeilijke omstandigheden. Maar het gaat zo anders. En je ziet eigenlijk geen oplossing, geen uitweg meer. Alle hoop is weg. Tegelijk merken we uit alles hoe vol ze toch nog van de Heere Jezus waren. En dan niet als toeschouwers die iets spectaculairs of erg aangrijpends hadden meegemaakt, maar betrokken op de Heere Jezus. Hun hart gaat naar Hem uit. Met hoeveel verkeerde voorstellingen, met hoeveel ongeloof kan die liefde niet gepaard gaan, als ze zich niet houdt aan het Woord van de Heere Zelf! Daarom is het ook zo belangrijk dat we steeds weer het Woord van de Hee-

re doorgeven. Biddend of de Heere dat als zaad wil laten vallen in de harten van de kinderen. Tot troost mogen we in onze vertelling ook doorgeven dat de Heere alle dingen weet. Daarom laat Hij deze mannen niet aan zichzelf over. Ja, Hij is veel dichterbij dan wij vaak denken. De Emmaüsgangers zagen Hem niet, maar Hij was er wel. Hij zoekt ze op en vraagt waarom ze zo droevig (somber) zijn. Zo mogen ze heel hun hart voor Hem uitstorten. Vrijuit kunnen ze vertellen dat al de liefde van hun hart naar de Heere uitging, maar ook dat al hun hoop de bodem ingeslagen is. Daarbij zal blijken dat Hij luistert met Zijn hart!

Liefde sluit vermaning niet uit. Dat is heel eenvoudig duidelijk te maken met een gezinssituatie. Ongehoorzaamheid van een kind doet de ouders hun kind waarschuwen en/of vermanen. Maar ze doen dat uit liefde tot hun kind en om het op de goede weg te brengen. Zo doet ook de Heere Jezus. Want deze beide vrienden op weg naar Emmaüs hebben de Bijbel niet opengedaan. Ze hebben alleen hun eigen gevoelens laten spreken en daardoor zitten ze nu in het donker. Wat is het voor ons en voor onze kinderen toch belangrijk om te leven bij het Woord van de Heere! Denk hierbij o.a. ook aan Rom. 10: 'Zo is dan het geloof uit het gehoor, en het gehoor door het woord van God' (vers 17). Zo is het ook hier. De Heere Jezus legt uit Wie Hij is en waarom Hij moest lijden. Daarin gaat Hij het Oude Testament op Zichzelf toepassen. Zo mag en hoeft ook onze vertelling niet meer te zijn dan vertellen (uitschilderen) wie Hij is en waarom Hij de Zaligmaker is. En dat wil Hij zegenen!

Duidelijk blijkt dat de Emmaüsgangers de Heere Jezus niet kunnen missen. Als de voor hen onbekende Man de Schriften uitlegt, willen ze Hem niet meer missen. Zeker zal de Oosterse gastvrijheid op de achtergrond meespelen. Maar legt u gerust de nadruk op het feit dat ze innerlijk aan de Heere Jezus verbonden waren. Ze kunnen van Zijn woorden en daarmee van Hem niet meer loskomen. Dat is ook de reden die ze straks zelf zullen aangeven bij de discipelen. Zo zou ik ook niet te veel nadruk leggen op het eventueel zien van de littekens in Zijn handen of op de manier waarop Hij het brood brak. De manier van spreken van de Heere Jezus en Zijn handelen kunnen meegewerkt hebben aan de herkenning; maar het eigenlijke is dat God hun ogen opent tijdens de maaltijd. Het Hem niet eerder herkennen komt door hun ongeloof. Bij het opeens weg zijn van de Heere Jezus kunnen we verwijzen naar andere onverwachte ontmoetingen na Zijn opstanding. Hij heeft nu een heerlijk lichaam. En gaat het vooral hier niet om: de volgelingen van de Heere Jezus moesten en wij moeten leren dat het niet is door letterlijk te zien

met onze ogen; maar door te geloven in Zijn Woord dat van Hem getuigt!

In onze vertelling mogen we laten doorklinken de vreugde over het vinden en kennen van de Heere. Dat kun je ook niet meer voor jezelf houden. Als je iets fijns beleefd hebt, vertel je dat toch ook graag aan anderen. Daarbij is er ook blijdschap en verwondering als de Heere datzelfde geloof werkt in

het hart van een ander. Om samen te mogen zingen: 'Ik zeg het allen, dat Hij leeft.'

GELOOFSLEER

Nederlandse Geloofsbelijdenis, artikel 2 en 7. (Opnieuw komt het belang van het Woord van God naar voren. Uit en door het Woord maakte Christus en maakt God Zich bekend.)

